

75 ÅR
1939
2014

Norsk Folkehjelp
Fagbevegelsens solidaritetsorganisasjon

Solidaritet med Cuba og El Salvador

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

STATUSRAPPORT

Foto: Torunn Aaslund

Samarbeid om solidaritet

Latin-Amerika er ulikhetens kontinent hvor makt, privilegier og rikdom er konsentrert på få hender. Norsk Folkehjelp står skulder ved skulder med de som kjemper for rettferdig fordeling. Latin-Amerika er også det kontinentet hvor det er farligst å drive med fagforenings- og organisasjonsarbeid. I flere land blir våre partnere utsatt for overvåking, trusler og til og med drap.

Vi er derfor glad for at NNN har vedtatt å ikke bare videreføre støtten til Norsk Folkehjelps arbeid i El Salvador og Cuba, men også å øke den. Fram til 2017 skal forbundet bidra med 1,4 millioner kroner til kamp for rettferdig fordeling og organisering i disse landene. Vi takker for støtten og ser fram til videre samarbeid.

Liv Tørres
generalsekretær i Norsk Folkehjelp

El Salvador – lite land, store utfordringer

Norsk Folkehjelp begynte å arbeide i El Salvador da borgerkrigen raste som verst på 80-tallet. Det ble også det første møtet med vår søsterorganisasjon, Comandos de Salvamento.

Comandos de Salvamento ble grunnlagt tidlig på 60-tallet for å gi helsehjelp til befolkningen uavhengig av sosial klasse, religion og politisk tilhørighet. Under borgerkrigen var Comandos den viktigste hjelpeorganisasjonen i landet, nettopp på grunn av sin nøytralitet.

Rigoberto Omamzor, "Rigo" blant venner, har vært frivillig i Comandos siden 1982. Han husker godt de dramatiske krigsårene, og særlig november 1989, da noen av de hardeste kampene under hele krigen raste i hovedstaden San Salvador.

– Vi prøvde å evakuere flest mulig, likevel ble tusenvis av mennesker drept. Jeg vil aldri glemme disse intense og grusomme

dagene fylt med krig og offer, sier Rigo. Comandos har i dag 3500 medlemmer og utfører redningsoppdrag, driver ambulansetjeneste og helseklinikker.

Norsk Folkehjelp og Comandos har mye til felles. Vi driver begge med førstehjelp og redning og vi har samme symbolene i våre logoer – det grønne korset med halvsirkelen som symboliserer samhold og solidaritet. Vi støtter Comandos med materiell og kurs og har en utvekslingsordning med medisinstudenter fra Bergen via Norsk Folkehjelp Sanitet Haukeland.

I tillegg til støtten fra Norsk Folkehjelp er Comandos kreative i måten de samler inn penger på. De får bruktbiler i gave

fra USA, som de deretter gjør om til ambulanser. De søker og mottar medisiner i gaver til klinikkene og får bidrag i form av opplæring fra frivillige fra hele verden

Norsk Folkehjelp støtter ytterligere sju organisasjoner i El Salvador. I et land der mediene er kontrollert av noen få, støtter vi arbeidet med å fremme alternativ informasjon, blant annet gjennom lokalradioer. Vi støtter også arbeid med politisk skoleing, kvinners rettigheter og lokalbefolkningens rettigheter overfor gruveselskaper.

I 1992 ble den venstreorienterte frigjøringsbevegelsen FMLN omdannet til politisk parti. De vant regjeringmakten i 2009 og ble gjenvalgt i 2014.

FAKTA OM EL SALVADOR

Hovedstad: San Salvador
Befolkning: 5,7 millioner
Forventet levealder: 73,44 år
Spedbarnsdødelighet: 20,30 pr. 1000
BNP pr. innbygger: 7200 USD
Religion: Katolisisme 57,1 %, protestantisme 21,2 %, andre 4,9 %
Offisielle språk: Spansk
Myntenhet: USD
Eksportartikler: kaffe, sukker, tekstiler og klær, gull, etanol, kjemikalier, elektrisitet, jern og stålprodukter.

Når jordskjelv eller flom treffer i El Salvador, når bilulykker skjer eller folk trenger hjelp med mindre sykdommer, er det ofte hjelpemansskapene i Comandos som er først på stedet.

Kjemper mot giganter

El Salvador har store forekomster av gull og store internasjonale gruveselskaper vil sikre seg mest mulig av det. Men de har ikke tatt hensyn til mennesker og miljø og nå har folk fått nok.

Gruveindustrien har allerede ødelagt mye i El Salvador. 90 prosent av overflatevannet er forurenset. Familier og lokalsamfunn er utsatt for vannbårne sykdommer, matmangel og økte utgifter til flaskevann. Aktivister som kjemper mot gruveselskapene blir trakassert, og flere har blitt drept.

– Da de dukket opp i 2004, ante vi ikke hvem de var. De begynte å felle folks trær og fortalte oss at de skulle bygge en stor gullgruve. Vi ante ingenting om noen gruve, forteller Alejandro Guevara.

Guevara er med i CAC, en av Norsk Folkehjelps partnerorganisasjoner i El Salvador. CAC (Miljøkomiteen i Cabañas) er en grasrotorganisasjon med representanter fra flere lokalsamfunn nord i landet – et

område som har merket gruvedriften på kroppen. Organisasjonen ble etablert i 2005 og er aktive motstandere av gruvevirksomheten. Fire av organisasjonens medlemmer har blitt drept og lederen er beskyttet av væpnede vakter.

Etter press fra organisasjoner som CAC, suspenderte regjeringen i El Salvador all gruvedrift av hensyn til landets sårbare miljø og begrensede vannressurser.

Pacific Rim reagerte ved å kreve 300 millioner dollar i erstatning gjennom Verdensbankens voldgiftsdomstol IC-SID for brudd på investeringsavtalen med Canada. Pacific Rim har nylig blitt kjøpt opp av det australske gruveselskapet Oceana Gold, som har varslet at de vil videreføre saken.

– Vi kjemper mot giganter men vi gir oss ikke, sier Alejandro Guevara.

Cuba kjemper på

Luchamos – vi kjemper på – har blitt et dagligdags uttrykk på Cuba. Dette enkle ordet oppsummerer situasjonen landet og folket er i. De strever med dårlig økonomi, de mangler det meste på grunn av boikotten og er stadig rammet av naturkatastrofer. Men de gir ikke opp.

Siden den cubanske revolusjonen i 1959, har USA boikottet all handel med Cuba. Fram til 1990-tallet var Sovjetunionen landets allierte og østblokklandene utgjorde viktige markeder for Cubas største eksportartikkel; sukker.

Med østblokkens fall og Sovjetunionens kollaps på 90-tallet mistet Cuba både alliansepartnere og markeder. Dette sendte landet ut i en dyp økonomisk krise. Staten måtte kutte i offentlige utgifter og det ble innført rasjonerings på mat, strøm og bensin.

I denne situasjonen ble det lagt stor vekt på at landet skulle være selvforsynt, og det var nettopp i denne perioden at Norsk Folkehjelp startet samarbeidet med Cuba. Helt fra starten av har vi satt søkelys på utnyttelse av lokale ressurs-er og lokal matproduksjon.

I dag samarbeider vi med seks ulike organisasjoner i landet. I tillegg til å støtte prosjekter for selvforsyning og utnyttelse av lokale ressurser, er det overordnede målet å fremme initiativ og deltagelse, slik at folk organiserer seg og finner gode løsninger sammen.

Cuba er i endring, men ingen kan med sikkerhet si noe om hvilken retning landet vil bevege seg i. Styresmaktene har åpnet for noe privatisering og landet satser stort på turisme. Folk får tillatelse til å drive forretningsvirksomhet og kooperativene får lov til å selge overskuddet av det de dyrker på det private markedet.

Myndighetene i landet har over lengre tid blitt kritisert for brudd på sivile og politiske rettigheter. Reell politisk opposisjon er aktivt motarbeidet av

regimet, og ytringsfriheten er begrenset. Men også på dette området er det tegn til en gradvis oppmykning i retning av mer åpenhet.

FAKTA OM CUBA

Hovedstad: Havanna
Befolkning: 11,1 millioner
Forventet levealder: 77,7 år
Spedbarnsdødelighet: 4,9 pr. 1000
BNP per innbygger: 9900 USD
Religion: Katolisisme 85 %
Offisielle språk: Spansk
Myntenhet: Cubanske pesos og konvertible pesos
Eksportartikler: Sukker, nikkel, tobakk, fisk, medisinske produkter og tjenester, sitrusfrukter, kaffe

Fra sukkerrør til kyr

Cubas matproduksjon må økes og landbruket effektiviseres. Sukkerrør lønner seg ikke lenger, nå er det kjøtt og melk og andre landbruksprodukter som gjelder.

Camilo Cienfuegos er et jordbrukskooperativ med 1000 medlemmer med en gjennomsnittsalder på 30 år. Jorda eies av den cubanske staten, men kooperativets medlemmer driver jorda og kan selv innkassere fortjenesten av overskuddet av det de dyrker. Nå går de lysere tider i møte. Etter å ha lagt om driften fra sukkerrørsdyrking til kjøtt- og melkeproduksjon har de doblet omsetningen.

– Lønna til arbeiderne har økt fra 500 til 1000 pesos i måneden, forteller lederen av kooperativet, Alexis Pérez Díaz.

Det er Norsk Folkehjelps partner ACPA (Asociación Cubana de Producción Animal) som hjelper Alexis og de unge kooperativmedlemmene med omleggingen. ACPA er en frivillig organisasjon som arbeider med husdyravl og bærekraftig jordbruk. De bistår jordbrukskooperativer over hele Cuba med å legge om fra sukkerrørsdyrking til annen og mer variert drift.

Omstillingen i Camilo Cienfuegos begynte for sju år siden, og kooperativet tar nå i bruk vitenskapelige metoder for å øke produksjonen ytterligere.

Norsk Folkehjelp støtter arbeidet med å gjøre Cuba selvforsynt med mat. Det betyr for mange at de må legge om driften fra sukkerrørsdyrking til kjøtt- og melkeproduksjon. Foto: Torunn Aaslund

– Vi har importert kyr fra Canada for å ale fram en blandingsrase som både tåler det varme klimaet og gir en høyere produksjon, forteller Alexis.

For to år siden hadde de en produksjon på tre liter melk pr. ku, i dag ligger produksjonen på fem liter. Men de har satt seg enda høyere mål.

– Målet er at hver ku skal gi 11–12 liter melk, sier Alexis.

I løpet av de to årene har også kjøttproduksjonen økt med 50 kg pr. dyr – fra 380 kg til 430 kg.

Nye regler

Nye regler fra 2013 gjør det mulig for kooperativet å selge noe av overskuddet på det private markedet. Det økte overskuddet kommer både mennesker og dyr til gode.

Alexis Perez Diaz leder kooperativet Camilo Cienfuegos som har 1000 medlemmer. Målet er å mangedoble produksjonen av kjøtt og melk.

– Arbeidernes levkår har blitt mye bedre og nå har kooperativet også råd til å kjøpe bedre utstyr og medisiner til dyra, fastslår Alexis.

ENGASJÉR DEG!

Start din egen innsamling eller engasjer deg i arbeidet

Klubber og foreninger kan støtte arbeidet i Cuba og El Salvador ved å gå inn på <http://minaksjon.folkehjelp.no>

Vårt arbeid kan også støttes ved å bruke kontonummer: **9001 08 76000**

For mer informasjon, kontakt Christina Johnsen:
christina.johnsen@npaid.org

Følg Norsk Folkehjelp på [facebook.com/folkehjelp](https://www.facebook.com/folkehjelp)

I 2010 erklærte NNN seg som Rasismefri Sone. Med det forplikter forbundet seg til å ta henvendelser om rasisme og diskriminering på alvor og tydelig markere at alle er velkomne uansett hudfarge, religion eller kulturell bakgrunn.

Inspirerende foredrag

Hva med et inspirerende foredrag til neste møte?

Norsk Folkehjelp har folk med erfaring fra felt og med mange spennende historier å fortelle. Kontakt oss og vi kommer til dere.